

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Jarmilou Ďáskovou v právní věci žalobce **M. R.**, bytem, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR**, se sídlem 128 01 Praha 2, Na Poříčním právu 1/376, o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu,

t a k t o :

I. Žaloby podané proti rozhodnutím žalovaného:

- ze dne 29.7.2011, č.j. MMB/0258638/2011,
- ze dne 15.8.2011, č.j. MMB/0280612/2011,
- ze dne 14.9.2011, č.j. MMB/0313522/2011,
- ze dne 13.9.2011, č.j. MMB/0311821/2011,
- ze dne 13.9.2011, č.j. MMB/0311816/2011,
- ze dne 27.9.2011, č.j. MMB/0323572/2011,
- ze dne 4.10.2011, č.j. MMB/0339/195/2011,
- ze dne 17.10.2011, č.j. MMB/0359779/2011,

se z a m í t a j í.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 7.3.2013, č.j. 57A 129/2011 – 26 bylo řízení ve věcech vedených u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 57A 129/2011, 57A 139/2011, 57A 142/2011, 57A 145/2011, 57A 148/2011, 57A 157/2011, 57A 163/2011, 57A 179/2011 spojeno ke společnému projednání s tím, že věc nadále bude vedena pod sp. zn. 57A 129/2011. Ke spojení těchto žalob soud přistoupil z toho důvodu, že samostatné žaloby směřují proti rozhodnutím, která spolu skutkově souvisejí, směřují proti témuž

žalovanému a vždy se jedná o příspěvek v hmotné nouzi. Žalobce též podané žaloby koncipoval shodně, pouze v nich uváděl jen čísla rozhodnutí, žalobní důvody jsou shodné. Proto soud tyto případy spojil ve smyslu ust. § 39 odst. 1 soudního řádu správního (dále jen „s.ř.s.“).

Vzhledem k tomu, že s účinností od 1.1.2012 přešla na základě zákona č. 366/2011 Sb., působnost krajských úřadů rozhodovat o odvolání mimo jiné ve věcech dávek pomoci v hmotné nouzi na Ministerstvo práce a sociálních věcí, stalo se tímto dnem ministerstvo procesním nástupcem žalovaného Magistrátu města Brna, odboru sociální péče se sídlem 601 67 Brno, Koliště 19 (srov. § 69 zák. č. 150/2002 Sb., s.ř.s., podle kterého žalovaným je správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla).

Proti rozhodnutím žalovaného, ve výroku rozsudku specifikovaných, žalobce namítal, že správní orgán odvolací byl nečinný, aniž by nečinnost blíže specifikoval.

Dále namítal, že o jeho odvoláních nerozhodoval Krajský úřad Jihomoravského kraje, ale Magistrát města Brna, což je v rozporu s § 77 odst. 1 a), b), zák.č. 111/2006 Sb.

Následně namítal, že se žalovaný opíral a domněnky, neboť důvody pro zamítnutí jeho žádosti o pomoc v hmotné nouzi nebyly přeshetřeny, tudíž neměly být jeho žádosti zamítány. Skutečnosti rozhodná ve smyslu ust. § 2 odst. 1, 3, 5, § 44 odst. 1 a § 3 odst. 4 a § 4 a), § 49, § 61, § 67 zák.č. 111/2006 Sb., tj. že nemá prostředky k hrazení potřeb živobytí a bydlení, byly z jeho strany doloženy, neboť nemá žádné finanční prostředky ani majetek a od 1.12.2010 je bez prostředků. Pokud na účtě finanční prostředky měl, nevlastnil je, ale spravoval pro svěřitele, což už nevykonává.

Žalovaný žádné šetření neprováděl, nedokázal, že tvrzení žalobce je mylné a tím, že jeho žádostem nevyhověl, dostal se žalobce do situace sociálního vyloučení.

Žádnou rodinu nemá, u žádné rodiny nežije, vede samostatnou domácnost a není s nikým společně hlášen v bytě. Sestra ho také nenavštěvuje. Proto neexistuje žádná společně posuzovaná osoba.

Závěrem navrhl, aby byla napadené rozhodnutí zrušena, neboť nebyl řádně zjištěn skutečný stav věci. Žalovaný nechť je povinen uhradit žalobci náklady řízení a nové rozhodnutí, nechť je vydáno do 7 dnů.

Z napadených rozhodnutí soud zjistil, že žalobce podal celou řadu žádostí o příspěvek v hmotné nouzi, a to:

- dne 16.3.2011 – příspěvek na živobytí, tento byl zamítnut jak v I. tak v II. stupni rozhodnutím ze dne 29.7.2011, č.j. MMB/0258638/2011, u KS Brno vedeno pod sp. zn. 57A 129/2011;
- dne 6.5.2011 a 27.7.2011 podal žádosti o dávku mimořádné okamžité pomoci na úhradu jednorázového výdaje. Obě byly zamítnuty v I. i v II. stupni. Prvá 15.8.2011, č.j. MMB/0280612/2011, u KS Brno vedeno pod sp. zn. 57A 139/2011, dále ze dne 4.10.2011, č.j. MMB/0339195/2011, u KS Brno vedena žaloba pod sp. zn. 57A 163/2011;
- dne 23.5.2011 – žádost o mimořádnou okamžitou pomoc z důvodu postižení vážnou mimořádnou situací. V I. stupni a ve II. stupni zamítnuto rozhodnutím ze dne 13.9.2011, č.j. MMB/0311821/2011, žaloba vedena u KS pod sp. zn. 57A 145/2011;
- dne 5.4.2011 žádost o mimořádnou okamžitou pomoc na úhradu nezbytných nebo odůvodněných nákladů a po zamítnutí rozhodnutím žalovaného ze dne 13.9.2011, č.j. MMB/0311816/2011 je žaloba vedena pod sp. zn. 57A 148/2011,
- dne 26.5.2011, 11.7.2011 a 3.8.2011 podal žádosti o dávku mimořádné okamžité pomoci z důvodů hrozby vážné újmy na zdraví. Tyto žádosti byly v I. i v II. stupni správního řízení zamítnuty, žalovaným v prvním případě 14.9.2011 pod č.j. MMB/0313522/2011, žaloba vedena pod sp. zn. 57A 142/2011,
- dne 27.9.2011, č.j. MMB/0323572/2011 žaloba vedena pod sp. zn. 57A 157/2011, a dne 17.10.2011, č.j. MMB/0359779/2011 žaloba vedena pod sp. zn. 57A 179/2011.

Kromě žádosti o příspěvek na živobytí, kde žalobce neuvedl, že žije v jednom bytě se svojí matkou a zatajil pro poskytnutí tohoto příspěvku společně posuzovanou osobu, uváděl shodně, že nemá žádné prostředky na zakoupení jídla, na zaplacení léků a poplatků u lékaře, na úhradu dietního stravování, zakoupení oděvu a obuvi. Dostal se do situace sociálního vyloučení, nemá žádné finanční prostředky ani majetek.

Správní orgán I. stupně – UMČ Brno – Černovice provedl šetření na základě shora uvedených žádostí a zjistil, že dle záznamu z terénního šetření datovaného 21.4.2011 bylo zjištěno, že matka žalobce nežije od jara do podzimu na ulici č., ve kterém má s panem žalobcem společně bydliště. Při pobytu v Brně žije se synem sice v jednom bytě, žijí však každý zvlášť. Mají každý svoji lednici, žalobce se matce nesvěruje, žije si svůj život. Terénní šetření u matky žalobce bylo provedeno proto, že se k tomuto datu nepodařilo provést sociální šetření u žalobce samotného.

Z údajů zjištěných z terénního šetření vydal správní orgán I. stupně rozhodnutí, kterým žalobci nepřiznal příspěvek na živobytí. Své rozhodnutí odůvodnil mimo jiné tím, že dle § 3 odst. 4 zák.č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi ve znění pozdějších předpisů se v případě žalobcem nejedná o osobu v hmotné nouzi, protože jeho celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mohou zaručit i po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení dostatečné zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb. Dále se správní orgán I. stupně opíral o skutečnosti, které zjistil ze spisového materiálu, totiž to, že žalobce byl evidován na listu vlastnictví č. k.ú. jako čtvrtinový vlastník stavební parc. č. zastavěná plocha a parcel č., zahrada ostatní plocha, orná půda, orná půda, orná půda,orná půda, orná půda. Dle výpisu ze

spořicího účtu č. vedeného u,, na jméno žalobce bylo shledáno, že nejvyšší zůstatek zjištěný ke dni 1.7.2010 činil, -Kč. Tyto skutečnosti žalobce neosvědčil a správnímu orgánu zatajil. Dále bylo zjištěno, že dne 12.7.2011 byly finanční prostředky ve výše uvedené výši převedeny na účet č. Dle prohlášení žalobce a jeho sestry paní I. M., tyto peněžní prostředky ve výši, -Kč zjištěné na účtu pana žalobce nebyly jeho vlastnictvím, nýbrž mu byly „svěřeny“ jeho sestrou a z tohoto důvodu s nimi nemohl disponovat, nepovažuje správní orgán za hodnověrné. Také neuznal prohlášení žalobce o tom, že se svojí matkou společně neužívá byt a vedou samostatnou domácnost. Podkladem pro tuto úvahu byla skutečnost, že pro účel výplat dávek státní sociální podpory – příspěvku na bydlení je účastník společně se svou matkou posuzován. Za účelové považuje správní orgán též převedení vlastnických práv k pozemkům, které žalobce vlastnil, na jinou osobu. Skutečnost, že pozemky, které byly v jeho vlastnictví neprodal ale jejich vlastnictví převedl na jinou osobu (na svoji sestru a matku), a to uvedl do protokolu založeným ve správním spise. S ohledem na účelovost jednání žalobce při zjištění jeho velice příznivých majetkových poměrů považoval správní orgán I. stupně za dostatečné k dlouhodobému řešení jeho sociální a majetkové situace a proto jeho žádost o pomoc v hmotné nouzi neuznal jako důvodnou.

S odvoláním na ust. § 2 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi se pro účely posuzování stavu hmotné nouze příjmy a sociální a majetkové poměry osoby, která žádá o dávku, posuzují společně s příjmy a sociálními a majetkovými poměry dalších osob. Okruh těchto společně posuzovaných osob se posuzuje podle zákona o životním a existenčním minimu. Tyto důvody vyplývají ze spisové dokumentace ÚMČ Brno – Černovice. Pokud žalobce nemohl tohoto majetku užívat, měl věrohodným způsobem doložit, proč tak nemůže učinit, což však žalobce neprovedl. Proto správní orgán jak I. tak II. stupně dle ust. § 3 odst. 4 zákona 111/2006 Sb., posoudil osobu žalobce jako osobu, jejíž celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že jí mohou i po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení zaručit dostatečné zajištění jeho výživy a ostatních základních osobních potřeb a toto zjištění lze na nich spravedlivě požadovat.

K námitce žalobce, že UMČ Brno – Černovice nepostupuje odvolání nadřízenému orgánu sdělil správní orgán I. stupně, že statutární město Brno je dle § 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích ve spojení s § 18 odst. 2 písm. c), zák.č. 40/1964 Sb., občanský zákoník právnickou osobou. To znamená, že Statutární město Brno má právní subjektivitu, je oprávněno vystupovat v právních vztazích svým jménem, mít práva a povinnosti atd. V městské části nejsou samostatnými jednotkami obce a tudíž nejsou ani právnickými osobami a dle Statutu města Brna jsou organizačními jednotkami města Brna. Proto v souladu s platnou legislativou je Brno – město odvolacím orgánem jednotlivých městských částí. Krajský úřad Jihomoravského kraje je odvolacím orgánem Magistrátu města Brna. Proto v případech posuzování žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc rozhoduje v I. stupni úřad městské části Brno – Černovice a odvolacím orgánem je Magistrát města Brna (v době projednávání žalobce přešlo nástupnictví na Ministerstvo práce a sociálních věcí). Z výše uvedených důvodů správní orgán ve všech věcech žádosti žalobce posoudil jako nedůvodné a žádosti zamítl. S argumentací správního orgánu I. stupně se ztotožnil i odvolací orgán a proto také odvolání žalobce bylo zamítnuto.

Žalobce proti výše uvedeným rozhodnutím podal celou řadu žalob. Žalobní námítky se shodovaly s odvolacími námitkami a byly shodné ve všech výše jmenovaných případech.

Jednalo se o jednání správního orgánu v rozporu s ust. § 77 odst. 1 písm. a) a b), zák.č. 111/2006 Sb., neboť rozhodoval jiný odvolací orgán, za 2) bylo rozhodnuto v rozporu s platnými právními předpisy, za 3) rozhodnutí nebyla vydána ve stanovené lhůtě dle z.č. 500/2004 Sb., správní řád, za 4) nebylo přihlíženo k jeho vážné situaci, kdy žalobce neměl žádné finanční a jiné prostředky k úhradě životních potřeb. Všechny podklady pro posouzení jeho situace byly předloženy, ale byly nesprávně posouzeny. Správní orgán se opíral o domněnky, neboť jeho sociální situace se nezměnila vzhledem k ust. § 2 odst. 1, 3, 5, § 44 odst. 1, § 3 odst. 4, § 49, § 61, § 67 zák.č. 111/2006 Sb.

Správní orgán neprokázal tvrzení skutečností o zamítavých rozhodnutích. Žalobce nemá žádné finanční prostředky ani movitý či nemovitý majetek a pokud na jeho účtě byla vyšší finanční hotovost, nebyla v jeho vlastnictví, pouze tuto částku spravoval pro svěřitele, což se snažil dokázat. Správní orgán opak neprokázal, proto jednal na základě nedostatečně zjištěného stavu a proto navrhl zrušení všech napadených rozhodnutí a požaduje úhradu nákladů řízení. Soud má zavázat žalovaného, aby vydal rozhodnutí ve věci do 7 dnů.

Žalovaný se ke všem žalobám písemně vyjádřil. Uvedl, že nárok žalobce neuznává v žádném z bodů žaloby, upřesnil námitku žalobce, že v případě žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc (MOP) rozhoduje v I. stupni o dávkách v systému pomoci v hmotné nouzi dle místa trvalého pobytu žadatele příslušný úřad Městské části města Brna (§ 130 písm. c) a § 139 odst. 2 zák.č. 128/2000 Sb., o obcích, není odvolacím správním orgánem krajský úřad, jak jej stanovil v § 77 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ale je jím dle ust. § 89 odst. 1 správního řádu nejbližší nadřízený správní orgán tj. Magistrát města Brna. V průběhu doby došlo ke změně žalovaného jak je výše uvedeno.

Žalovaný postupoval ve věci prošetření žádostí o dávku pomoci v hmotné nouzi ve smyslu správního řádu, majetkovou situaci žalobce řádně prošetřil a doložil příslušnými listinnými důkazy jako jsou výpisy z katastru nemovitostí, výpisy z účtu jak bylo výše uvedeno. Navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

Soud ve věci nařídil jednání, kterého se však žalobce nezúčastnil, z jednání se neomluvil, ale vzhledem k tomu, že doručení bylo vykázáno, soud rozhodl v jeho nepřítomnosti. Rozhodl též v nepřítomnosti žalovaného, neboť žalovaný se ve všech věcech zde projednávaných omluvil z pracovních důvodů.

Soud přezkoumal napadená rozhodnutí žalovaného, vázán rozsahem a důvody, které žalobce uplatnil v žalobě (§ 75 odst. 2 s.ř.s.). Při přezkoumání rozhodnutí žalovaného vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.). Dospěl k závěru, že žaloby důvodné nejsou, a to z těchto důvodů:

Ze správního spisu všech přezkoumávaných věcí soud zjistil, že rozhodnutí žalovaného se opírají o listinné důkazy přítomné ve spisové dokumentaci ÚMČ Brno – Černovice, založené ve věci žádosti o dávky pomoci v hmotné nouzi. Hlavními důkazy jsou především výpisy z katastru nemovitostí prokazující stav evidovaný k 19.8.2010, k 28.3.2010, protokol z jednání, obsahující vyjádření účastníka o převedení vlastnických práv na jinou

osobu, výpis z účtu č. vedeného u, vyjádření o zrušení účtu, vedených na jméno účastníka, odůvodnění rozhodnutí – ověření zrušení bankovního účtu, evidenční list, výše nájemného, nájemní smlouva o nájmu bytu, vyjádření úřadu práce Brno – město a další podklady nacházející se ve správním spise. Bylo zjištěno, že žalobce užívá byt své matky M. R. a v seznamu bydlících osob jsou uvedeny 2 osoby – žalobce M. R. a jeho matka M. R. Je tam také založena nájemní smlouva, ze které vyplývá, že nájemcem bytu je M. R. a je doložen i dokument potvrzující nutnost dietního stravování. Ve spise je také založeno oznámení, ve kterém účastník uvádí, že se svoji matkou společně byt neužívá, nejsou a nebyly společně hlášeni k trvalému pobytu na ulici č., byt č. ... Každý z nich hradí polovinu nákladů na bydlení a každý vede samostatnou domácnost. Žalobce, co se týče např. posouzení žádosti o příspěvek na bydlení je posuzován společně se svoji matkou M. R., tak jak stanoví zákon. Z obsahu správního spisu vyplývá, že žalobce měl kdysi vlastnický podíl k nemovitostem. Dle jeho vyjádření, ze kterého neměl, nemá a ani nemohl mít žádný prospěch a tento majetek z důvodu nákladů na jeho údržbu musel darovat, jelikož o jeho koupi nebyl zájem. Co se týče finanční hotovosti uvedl, že se jednalo o částku ve vlastnictví jeho sestry, kde tuto částku spravoval. Z listinných důkazů vyplývá, že žalobce v době, kdy začal podávat žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc (MOP) se těchto záležitostí zbavoval, tj. převedl vlastnická práva na jiné osoby a také částku uvedenou na jeho účtě převedl též na jinou osobu (na účet své matky nikoliv na účet své sestry, i když tvrdil, že tato částka je ve vlastnictví jeho sestry).

Podle § 2 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb., pro účely posuzování stavu hmotné nouze se příjmy a sociální a majetkové poměry osoby, která žádá o dávku, posuzují společně s příjmy a sociálními a majetkovými poměry dalších osob. Okruh těchto společně posuzovaných osob se posuzuje podle zákona o životním a existenčním minimu.

Podle § 4 odst. 1 zákona č. 110/2006 Sb., se společně posuzují

- a) rodiče a nezletilé nezaopatřené děti,
- b) manželé,
- c) rodiče, a nezletilé děti, které nejsou nezaopatřené, zletilé děti, pokud tyto děti společně s rodiči užívají byt a nejsou společně posuzovány s jinými osobami podle písm. b) nebo d),
- d) jiné osoby, které společně užívají byt, s výjimkou osob, které písemně prohlásí, že spolu trvale nežijí a společně neuhrazují náklady na své potřeby.

Podle odst. 2 § 2 zákona o hmotné nouzi se osoba nachází v hmotné nouzi, není-li dále stanoveno jinak, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob

- a) po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí, přičemž si nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zabezpečením jejich základních životních podmínek je tak vážně ohroženo nebo

- b) dosahuje sám nebo spolu s příspěvkem na živobytí (§ 4 odst. 1 písm. a) v částech živobytí, ale nepostačuje k zabezpečení odůvodněných nákladů na bydlení (§ 34) a služby s bydlením bezprostředně spojené. Podle odst. 3 výše uvedené ustanovení, osoba se považuje za osobu v hmotné nouzi též, jestliže nesplňuje podmínky uvedené v odst. 2, avšak s přihlédnutím k jejím příjmům, celkovým sociálním a majetkovým poměrům ji hrozí vážná újma na zdraví. Dle odst. 4 za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, kterou postihne vážná mimořádná událost a její celkové a sociální a majetkové poměry jsou takové, že ji neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami; vážnou mimořádnou událostí se rozumí zejména živelní pohroma (např. povodeň, vichřice a vyšší stupně větrné pohromy, zemětřesení), požár nebo jiná destruktivní událost, ekologické nebo průmyslové havárie.

Podle odst. 5 výše uvedeného ustanovení může být osoba považovaná v hmotné nouzi, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním majetkovým poměrům dostatečné prostředky

- a) k úhradě nezbytného jednorázového výdaje, spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázané ztrátě osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladu potřebných k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků a v případě nezbytné pomoci s úhradou noclehu, nebo
- b) na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby nebo
- c) na úhradu odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociální právní ochranou dětí.

Podle odst. 6 výše uvedeného ustanovení za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, která v daném čase, s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků nemůže úspěšně řešit svoji situaci a je ohrožena sociálním vyloučením, jestliže zejména

- a) je propuštěna z výkonu zabezpečovací detence, z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody, nebo
- b) je po ukončení léčby chorobných závislostí propuštěna za zdravotnického zařízení poskytovatele zdravotních služeb, psychiatrické léčebny nebo léčebného zařízení pro chorobné závislosti, nebo
- c) je propuštěna ze školského zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy nebo z pěstounské péče po dosažení zletilosti, resp. v 19-ti letech, nebo
- d) nemá uspokojivě naplněny životně důležité potřeby vzhledem k tomu, že je osobou bezpřístřeší, nebo
- e) je osobou, jejíž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby.

Podle § 4 odst. 1 písm. a), b), c) a odst. 2 zákona o hmotné nouzi jsou dávky v systému pomoci hmotné nouzi příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení, mimořádná okamžitá pomoc. Příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení jsou dávky měsíčně se opakující, mimořádná okamžitá pomoc je dávkou jednorázovou.

Ze shora citovaných zákonných ustanovení je zřejmé, že jednou ze základních podmínek pro rozhodnutí, resp. přiznání příspěvku na živobytí nebo i dalších dávek systému pomoci v hmotné nouzi je znalost příjmu žadatele a spolu s ním posuzovaných osob, resp. bez znalostí těchto příjmů není rozhodující orgán schopen zjistit, zda žadatel nárok na uvedený příspěvek má či nikoliv. V prvním případě správní orgán I. stupně i žalovaný správně vyhodnotily, že osobami společně posuzovanými se žalobcem je jeho matka. Matka bydlí v jednom bytě s žalobcem. Byt je dle nájemní smlouvy veden na matku žalobce a žalobce je tam trvale hlášen. Sám přiznává, že v tomto bytě bydlí ale popírá, že by byl nějakým způsobem závislý na matce, že si svoje prostředky hradí sám. Jak judikoval NSS ve svém rozsudku ze dne 15.11.2012, č.j. 4Ads 55/2012 je nutné vyloučit z hmotné nouze takové osoby, jejich příjmy sice nedosahují částky živobytí, avšak žijí v takových sociálních a majetkových poměrech, že je nelogické a nespravedlivé poskytovat jim příspěvek na živobytí z daní ostatních osob. Takové osoby totiž ve skutečnosti nejsou v hmotné nouzi a nepotřebují od státu pomoc nezbytnou pro zajištění jejich základních životních podmínek.

Proto podle § 3 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi v odůvodněných případech určit, že osobou v hmotné nouzi není osoba, jejíž celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že jí mohou i po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení zaručit dostatečné zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb a toto zajištění lze na ni spravedlivě požadovat.

Při posuzování celkových sociálních poměrů příslušný orgán pomoci v hmotné nouzi posuzuje také využívání jiného než vlastního majetku, které umožňují z pravidla osoby blízké (§ 15 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi).

Celkovými majetkovými poměry se pak rozumí hodnota movitého a nemovitého majetku vycházející z jeho zjištěné ceny, kterého lze využít ihned, popřípadě po určité doby, pro zvýšení příjmu, a to jak krátkodobě k překlenutí přechodného stavu hmotné nouze, tak dlouhodobě, pokud nelze využít jiné možnosti. Z movitého a nemovitého majetku, uvedeného ve větě první, je vyloučen majetek, jehož prodej nebo jiné využití nelze po osobě vyžadovat. Pokud jde podle poměrů osoby o běžný nemovitý nebo movitý majetek, jehož hodnota je zjevně nízká nebo naopak tak vysoká, že nelze mít pochyby o tom, že majetkové poměry nebrání přiznání dávky nebo naopak jsou překážkou přiznání dávky, nemusí být jeho cena podle zvláštního právního předpisu zjišťována (§ 15 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi).

Jednou ze základních podmínek pro uznání za osobu v hmotné nouzi je i skutečnost, že si posuzovaná osoba případně osoby s ní společně posuzované, nemohou zvýši příjem

vlastním přičiněním. Zvýšením příjmů vlastním přičiněním se rozumí zvýšení příjmu vlastní prací, řádným uplatněním nároku a pohledávek nebo prodejem či jiným využitím majetku a vyžaduje se za podmínek ustálených v § 11 až 14 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Osoba, která prokazatelně neprojevuje dostatečnou snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním, se přitom podle § 3 odst. 1 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi nepovažuje za osobu v hmotné nouzi.

V projednávané věci bylo spolehlivě prokázáno, že žalobce byl svými majetkovými poměry dostatečně zabezpečen, avšak v době podávání žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc nebo příspěvek na živobytí při zjišťování jeho majetkových poměrů se začal zbavovat jednak pozemků, kterých v té době prokazatelně byl spoluvlastníkem a které převedl na jiné osoby a tvrdil, že je nemohl prodat, že je nikdo nechtěl a proto je převedl na členy jeho rodiny. Také při zjištění, že na jeho účtu ve výše citované bance a na výše citovaném účtě se nachází částka vyšší než, -Kč žalobce ji převedl na účet své matky, i když tvrdil, že se jedná o částku, která byla ve vlastnictví jeho sestry. Soud přisvědčil postupu správních orgánů obou stupňů, že jednání žalobce posoudily jako účelové a jeho žádostem nevyhověly.

Krajský soud předesílá, že zákon o pomoci v hmotné nouzi jednoznačně definuje situace, kdy oprávněným osobám vzniká nárok na poskytnutí určité dávky podle tohoto zákona, současně však – jak uvádí důvodová zpráva k tomuto zákonu – propojuje poskytování pomoci osobám s hodnocením jejich aktivity při zvyšování příjmu vlastním přičiněním. Vychází přitom z principu odpovědnosti jednotlivé osoby za své sociální postavení a sleduje zabránění zneužívání dávkového systému hmotné nouze. Jinými slovy, dávky pomoci v hmotné nouzi jsou určeny jen těm, kteří si z vážných důvodů nemohou vlastním přičiněním zvýšit příjem, který po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí a zabezpečení jejich základních životních podmínek je tak vážně ohroženo.

Zmiňovaný důraz na zvyšování příjmů vlastním přičiněním se projevuje i o zákonem stanovené povinnosti prodat či účelně využít vlastní majetek k odvrácení hrozícího nebo již existujícího nedostatku finančních prostředků.

Zmiňovaný důraz na zvyšování příjmů vlastním přičiněním se projevuje i o zákonem stanovené povinnosti prodat či účelně využít vlastní majetek k odvrácení hrozícího nebo již existujícího nedostatku finančních prostředků. Výjimku zmírňující tvrdost bezvýhradného uplatňování tohoto pravidla představují citované ustanovení § 14 zákona o pomoci v hmotné nouzi, toto ustanovení však na situaci v níž se nachází žalobce nedopadá.

Ze správního spisu vyplývá, že žalobce se nesnažil ani poskytnout kvalifikovanou součinnost správnímu orgánu při zjišťování jeho poměrů, naopak skutečnosti důležité pro posouzení jeho žádosti neuváděl, bránil se i zjišťování stavu v jeho bydlišti a za těchto okolností nelze posuzovat postup správních orgánů, že nedostatečně zjistily skutečný stav věci, jak namítal žalobce.

K namítané nečinnosti, kterou žalobce blíže nespecifikoval, soud zjistil, že v projednávaných věcech bylo rozhodováno v rozsahu dvou až pěti měsíců. Přesto v této věci

jednání správních orgánů jako nečinnost soud neposuzoval. Vycházel z judikátu NSS ze dne 10.12.2012, č.j. 2Ans 14/2012 – 41, kde nečinnost je objektivně existující stav, kdy v zákonem předepsaných lhůtách nedošlo k provedení příslušných procesních úkonů. Ne každá nečinnost je však přičitatelná správnímu orgánu. Ust. § 71 odst. 5 správního řádu z roku 2004 představuje materiální hledisko posouzení takového stavu; má-li zjištěná nečinnost svůj původ ve způsobu, jakým vystupuje v řízení jeho účastník, nejde o nečinnost správního orgánu a nelze se proti ní dovolávat ochrany. Konečně lze říci, že bylo rozhodováno v posouzení projednávanými případy včas.

Jak z výše uvedeného vyplývá, všechna rozhodnutí správního orgánu I. stupně i žalovaného jsou v souladu se zákonem. Vady řízení, které by měly vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí soud neshledal. Soud proto žalobu podle § 78 odst. 7 s.ř.s. jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech soudního řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s. Ve věci byl plně úspěšný žalovaný, který měl tak vůči žalobci právo na náhradu nákladů v soudním řízení důvodně vynaložených. Žalovaný však nárok na náhradu neuplatnil a ani ze soudního spisu nevyplývalo, že by mu nějaké náklady v souvislosti s řízením před soudem vznikly, proto mu soud náhradu nákladů řízení proti žalobci nepřiznal.

P o u ě n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 25. března 2013

JUDr. Jarmila Ďásková, v. r.
samosoudkyně